

MEDI AMBIENT En aquest segon capítol, Balada revela que, al principi, va transmetre al Govern que no veia necessari fer un parc als Ports

“Celebro que el departament d’Agricultura haja perdut la gestió del patrimoni natural”

ENTREVISTA Rafel Balada Llasat (i II)

Exdirector del Parc Natural del Delta i del dels Ports

AMPOSTA Oscar Meseguer

Després d’un cicle de 17 anys al capdavant del Parc Natural del Delta (entre el 1983 i el 2000), Rafel Balada Llasat va ser també l’home escollit per la Generalitat per articular un segon parc al territori que no tenia res a veure amb el primer: el del massís dels Ports. En aquesta segona entrega de l’entrevista mantinguda amb L’EBRE explica aquestes diferències que li ha tocat gestionar entre el 2001, any de constitució del Parc Natural dels Ports, i enguany, en què s’ha jubilat. En la conversa, Balada apuja el to perquè no està gens d’acord amb la forma d’actuar dels responsables polítics d’Agricultura, de qui depenien fins fa poc els parcs naturals. Fins i tot es mossega la llengua públicament.

Pregunta: Es diu que la seua passió i els seus coneixements de botànica li donaven un encaix especial al Parc Natural dels Ports. Per què

territori bastant ben cuidat en què es feia poca cosa, però en què no es feien disbarats i la natura tota sola s’anava regulant; si fem un parc natural, haurem de controlar el turisme i ens complicarem la vida, li vaig dir.

P: I no li van fer cas, és evident.

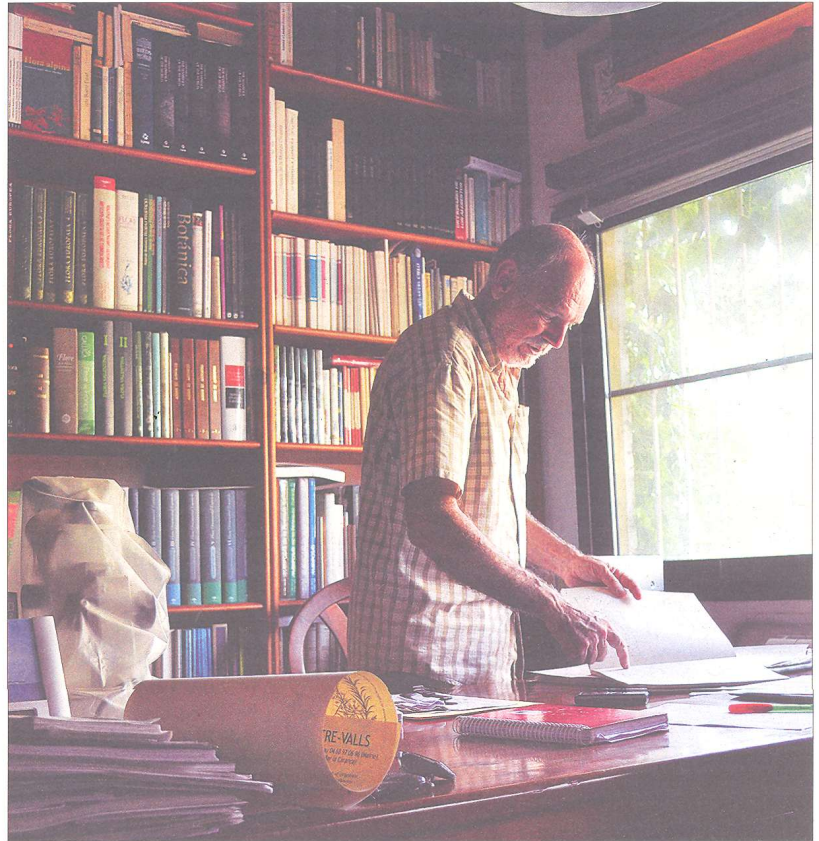
R: Com que els ajuntaments, de diferents colors polítics, no es posaven d’acord, va quedar en un calaix, però va arribar un punt en què, d’una banda, Horta, Arnes i Prat de Comte (els tres de CiU) pressionaven per fer el Parc i el Parlament, a iniciativa dels partits d’esquerra, va aprovar una proposta per impulsar el Parc. El Govern s’hi va veure abocat i em van vindre a buscar. Dit amb senzillesa: jo tenia més experiència que ningú, tot i que de vegades també penso que políticament interessava tindre’m apartat del foc del Delta [s’entreveu una referència implícita a l’amenaça que el 2001 implicaria el PHN transvasista] per molts motius.

P: Els inicis també van ser durs, com al Delta?

R: Alfara no ho volia de cap manera i aleshores ens partia el Parc en dos. L’altre condicionant van ser els caçadors. El mateix que havia passat al Delta amb l’agricultura [el sector latifundista que començava a provocar l’asseccament de llacunes es va oposar al Parc Natural] passava als Ports amb la caça. Al principi també hi va haver un cert conflicte amb els propietaris perquè volien que les finques de propietat privada quedessin fora del Parc Natural, però quan els vam fer veure que no podia ser, que no es podia gestionar un parc amb aquesta discontinuïtat sobre el terreny, ho vam tirar endavant. I si bé jo, abans de fer-se no, era partidari del Parc, després vaig veure que sí que calia, només per evitar el descontrol urbanístic al Mascar o a altres zones, amb el Govern desbordat i alguns ajuntaments donant facilitats perquè s’hi construís. El que estava fet ho vam deixar anar, però vam frenar el caos i vam evitar que s’estengués per altres punts.

P: Pot aprofundir una mica en les seues reticències sobre l’oportunitisme del Parc en altres aspectes?

R: Un parc natural de les característiques del dels Ports no tenia -ni

Balada, a la gran biblioteca de què disposa a casa seua, a Amposta. / FOTOS: NÚRIA CARO

CANVI DE PARER

“Al principi jo no era partidari del Parc, però només per frenar el descontrol urbanístic vaig veure que sí que calia”

CANVI DE FIGURA

“El futur per al desenvolupament dels Ports és un parc nacional, però és una oportunitat més que perd el territori”

va canviar de parc?

Resposta: Anys abans de plegar com a director del Delta, Jordi Peix [exdirector general de Medi Ambient] em va dir que havia convocat una reunió per tirar endavant un parc natural als Ports i em va demanar que l’acompanyés. Vaig anar a parlar amb ell i li vaig transmetre que jo creia que no ens convenia fer un parc natural allà: jo hi veia un te-

té-grans perspectives. Primer, era més difícil d’organitzar que al Delta. Al Delta tens un àmbit agrari i una perifèria natural en què la punta de la Banya està aïllada, l’illa de Buda està aïllada, les llacunes estan aïllades i, per tant, el turisme no em preocupava. Però als Ports com ho feies? L’estratègia va ser muntar les infraestructures a les poblacions per evitar que el turisme entrés massivament a dins i vam fer un centre d’interpretació a la Sénia en temes de natura, un a Horta en temes humans i un a Roquetes en temes de geologia perquè la gent que penetra als Ports fos exclusivament gent a qui agrada la natura.

P: Ha dit que continua sense tindre perspectives. Ni ara que som Reserva de la Biosfera?

R: La Reserva de la Biosfera està molt bé, però és una marca de qualitat que no implica res i no és una garantia de futur sense una gestió

correcta. El futur dels Ports com a potència de desenvolupament és un parc nacional [estatal]. Ho tinc més clar que l’aigua, i ho teníem parlat amb el president de la junta rectora del Parc, Joan J. Malràs [alcalde de Prat de Comte], que veu amb preocupació el futur dels pobles del massís. També teníem estudiat com es podia combinar amb el tema cinègic fent una divisió territorial, però potser es va pecar d’ingenuïtat, sense ponderar l’oposició que generaria [sectors com els caçadors s’hi han oposat]. Ningú ha tingut cap interès personal perquè es faça un parc nacional, però de la mateixa manera que li he dit [en el capítol publicat en el número anterior] que per al Delta el Parc Natural era -i ha sigut el futur, per als Ports ho és un parc nacional. En un país amb els Pirineus, quin turisme et vindrà? T’hi podria vindre un turisme nòrdic o centreeuropeu, ric econòmicament

i culturalment molt responsable, que sí que sap apreciar els valors naturals, que són l’autèntic tresor dels Ports.

P: I per atraure’l, per què és millor un parc nacional?

R: Perquè, de parcs naturals a Catalunya, en tenim una dotzena i més d’un centenar a l’Estat, de manera que és una figura que turísticament ha mort d’èxit. De parcs nacionals, però, només en tenim un [Aiguës-tortes] i el va fer Franco per resoldre un conflicte entre empreses. La qüestió és que, avui, qualsevol que vulga ser parc natural ho és, però no així amb un parc nacional, que ens donaria singularitat i visibilitat.

P: Ho veu factible a mig termini?

R: Jo, probablement, ja no ho veuré, però els Ports, biològicament, són un parc nacional; en els anys 30 ja ho tenien clar. I és compatible amb la caça. S’hi podria fer un santuari protegit a dins; després,